

# ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

**E. N. E. N.**

## Η Ιστορία της ENEN

Η πορεία της ένωσής μας....

Η εξέλιξη στη διάγνωση των νεφρικών παθήσεων στις μεθόδους υποκατάστασης της νεφρικής λειτουργίας και η μεγάλη αύξηση των ασθενών με νεφρολογικά νοσήματα, επέβαλαν την ανάγκη εξειδικευμένης Ιατρονοσηλευτικής φροντίδας για την αντιμετώπισή τους.

Παρακολουθώντας την πορεία της διεπιστημονικής νεφρολογικής ομάδας, διαπιστώνουμε, ότι ο Νοσηλευτής Νεφρολογίας (N.N.) αποτελεί τον βασικό συντελεστή στη θεραπεία της υποκατάστασης της νεφρικής λειτουργίας σε όλα τα στάδια της εξέλιξης της χρόνιας νεφρικής νόσου (X.N.N.).

Για να εκτιμήσουμε, λοιπόν, τον πολύπλευρο ρόλο και το έργο του N.N. σε όλα τα στάδια της πορείας και της λειτουργίας της Ελληνικής Νεφρολογικής Ένωσης Νοσηλευτών, κρίνεται σκόπιμο να ανατρέξουμε στο παρελθόν και να κάνουμε μια σύντομη αναδρομή στην εξέλιξη της νεφρολογικής νοσηλευτικής στη χώρα μας. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, ότι το παρελθόν πληροφορεί, διδάσκει και καθοδηγεί το μέλλον. Θα επιχειρήσουμε να ταξιδέψουμε στο παρελθόν, περιδιαβαίνοντας μονοπάτια και σταθμούς της πορείας μας, θα φωτίσουμε γεγονότα και θα εστιάσουμε σε πρόσωπα λαμπερά και φωτισμένα, τα οποία με την προσφορά και τη σκληρή δουλειά τους κέρδισαν την αναγνώριση, την αγάπη και την εκτίμηση στο χώρο της νοσηλευτικής και ειδικότερα στο χώρο της νεφρολογικής νοσηλευτικής.

Στη χώρα μας η εκπαίδευση των νοσηλευτών νεφρολογίας γινόταν χωρίς προγραμματισμό και μέθοδο, αρκετές δε φορές οι νοσηλευτές ήταν αυτοδίδακτοι και η όποια εκπαίδευσή τους εξαρτιόταν από το μεράκι τους, την ατομική προσπάθεια και τη διάθεση των γιατρών. **Η πρώτη οργανωμένη προσπάθεια προσέγγισης του προβλήματος, έγινε το 1986 με τη δημιουργία μιας ομάδας εργασίας, από νοσηλευτές και γιατρούς Νεφρολόγους με κοινά ενδιαφέροντα και στόχους.** Η προσπάθεια αυτή αφορούσε την οργάνωση ετησίων επιμορφωτικών σεμιναρίων με θέματα γενικού ενδιαφέροντος περί την νεφρολογία και την νεφρολογική νοσηλευτική.

Παράλληλα δημιουργείται ένας νοσηλευτικός πυρήνας από τις συναδέλφους Άννα Ζαπραΐδου, Ιωάννα Θάνου, Μαγδαληνή Κωστενίδου, Σπυριδούλα Μπαλκονίκου και

Παναγιώτα Τσούγια, ο οποίος σε συνεργασία με μια Ιατρική Ομάδα, που αποτελείται από τους κους Πάνο Ζηρογιάννη, Θάνο Αγραφιώτη, τον αείμνηστο Αντώνη Κατιρτζόγλου και οργανώνουν στο Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Αθηνών **τα ετήσια επιμορφωτικά σεμινάρια** για νοσηλευτές Νεφρολογίας.

**Τα εν λόγω ετήσια σεμινάρια στη συνέχεια, έγιναν θεσμός, διήρκεσαν 6 χρόνια και κάλυψαν όλο το φάσμα της Νεφρολογίας, που αφορούν:**

1. Νοσηλευτική παρέμβαση στο Νεφρολογικό άρρωστο 1986-87
2. Θέματα Εξωνεφρικής Κάθαρσης 1987-88
3. Ειδικά προβλήματα της Αιμοκάθαρσης 1988-89
4. Συνεχής Φορητή Περιτοναϊκή Κάθαρση 1989-90
5. Κλινική Νεφρολογία 1990-91
6. Μεταμόσχευση 1991-92

Σιγά-σιγά, ο νοσηλευτικός πυρήνας «κρυσταλλώνει» και οδηγεί στις **21/11/88** στην υλοποίηση του οράματος, δηλαδή την ίδρυση του επίσημου Νεφρολογικού Νοσηλευτικού Οργάνου με επιστημονικό χαρακτήρα, με την επωνυμία:

**«Ελληνική Νεφρολογική Ένωση Νοσηλευτών» ( Ε.Ν.Ε.Ν )** με έδρα την Αθήνα.

**Σκοπός της ένωσης είναι:**

« Η προώθηση της επιστημονικής, επαγγελματικής και τεχνικής κατάρτισης των μελών της στον τομέα της πρόληψης και θεραπείας των νεφροπαθειών »

**Ιδρυτικά μέλη**

**Ιδρυτικά μέλη είναι 22 Νοσηλευτές** από όλα τα νοσοκομεία της χώρας, που εργάζονται σε Νεφρολογικά τμήματα, Μονάδες Εξωνεφρικής Κάθαρσης και Μεταμόσχευσης, στην Ελλάδα και την Κύπρο.

Τα ιδρυτικά μέλη της Ένωσης είναι τα παρακάτω:

Ζαπραϊδου Άννα  
Θάνου Ιωάννα  
Πουλιάση Γεωργία  
Πλατάκη Μαρίνα  
Μπαρκονίκου Σπυριδούλα  
Κάσσα Δάφνη  
Πατελάκη Κων/να  
Βασιλέρη Χαρίκλεια  
Μουστάκα Μάρθα  
Τσούγια Γιώτα  
Μάντζου Βάσω  
Τάκη Αικατερίνη  
Ουζουνίδου Αικατερίνη  
Βουλκίδου Πολυχρονία

Τριανταφυλλοπούλου Ελένη  
Θεοδούλου Ανδρούλα  
Καρακώστα Ελένη  
Βασιλειάδου Αικατερίνη  
Πετράκη Αικατερίνη  
Μανώλη Βασιλική

#### **Επίτιμοι Πρόεδροι:**

Ζαπραΐδου Άννα, Θάνου Ιωάννα

#### **Επίτιμα Μέλη:**

Ζιρογιάννης Παναγιώτης – Αγραφιώτης Θάνος – Καπιρτζόγλου Αντώνης

#### **1η προσωρινή διοικούσα επιτροπή της Ε.Ν.Ε.Ν.**

- Άννα Ζαπραΐδου Πρόεδρος
- Χαρίκλεια Βασιλέρη Αντιπρόεδρος
- Παναγιώτα Τσούγια Γραμματέας
- Άννα Θάνου Ταμίας
- Μάρθα Μουστάκα Μέλος

Η προσωρινή διοικούσα επιτροπή αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει όλες τις απαραίτητες διαδικασίες και να οδηγήσει την Ένωση σε εκλογές.

Στις **17 Μαρτίου 1990** λαμβάνει χώρα η πρώτη Νοσηλευτική Ημερίδα της Ε.Ν.Ε.Ν. , κατά την οποία διεξάγονται οι εκλογές για την ανάδειξή του:

#### **1ου εκλεγμένου 5-μελούς Διοικητικού Συμβουλίου:**

- Άννα Θάνου Πρόεδρος
- Άννα Καραγιάννη Αντιπρόεδρος
- Παναγιώτα Τσούγια Γραμματέας
- Μαγδαληνή Κωστανίδου Ταμίας
- Μάρθα Μουστάκα Μέλος

### **Δ Ρ Α Σ Τ Η Ρ Ι Ο Τ Η Τ Ε Σ Ε.Ν.Ε.Ν.**

#### **1. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΗΜΕΡΙΔΕΣ**

Η Ε.Ν.Ε.Ν. με βασικό στόχο τη συνεχή επιμόρφωση των μελών της για την αναβάθμιση της παρεχόμενης φροντίδας, διοργανώνει ανά έτος από το **Μάρτιο του 1990 έως σήμερα** , τις γνωστές σε όλους μας « **ημερίδες του Μαρτίου**», οι οποίες αποτελούν θεσμό στα νεφρολογικά νοσηλευτικά δρώμενα. Οι νοσηλευτές νεφρολογίας ενημερώνονται για τις νεώτερες εξελίξεις της νεφρολογίας, της

Νεφρολογικής Νοσηλευτικής και της τεχνολογίας και εμπλουτίζουν το γνωστικό τους αντικείμενο.

## 2. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Κορυφαίο γεγονός των στόχων και των επιστημονικών μας δραστηριοτήτων, αποτελεί η επιτυχής διοργάνωση των Πανελληνίων Συνεδρίων Νοσηλευτών Νεφρολογίας, το πρώτο το 1994 στην Κέρκυρα και ακολούθησαν με επιτυχία τα υπόλοιπα.

Τα συνέδρια μας, κάθε 2 χρόνια θεσμός πλέον, έχουν καθιερωθεί στην συνείδηση όλων μας, ως παράγων επικοινωνίας, προώθησης και ενημέρωσης της σύγχρονης και εξειδικευμένης γνώσης στη νεφρολογική νοσηλευτική. Συγχρόνως όμως αποτελούν και ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων μεταξύ νοσηλευτών, ιατρών και επιστημόνων άλλων ειδικοτήτων, που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση του ασθενούς με νεφρολογικά και άλλα συνοδά νοσήματα. Ανακοινώνονται ερευνητικά νοσηλευτικά προγράμματα και πρωτόκολλα, τα αποτελέσματα των οποίων εφαρμόζονται στην κλινική πράξη, με στόχο την βελτίωση της προσφερόμενης φροντίδας υγείας.

Το επιστημονικό πρόγραμμα των συνεδρίων μέσα από στρογγυλά τραπέζια, ερευνητικές ανακοινώσεις, posters, διαλέξεις και κλινικά φροντιστήρια (work shop ), καλύπτει όλο το φάσμα της Νεφρολογικής Νοσηλευτικής.

1. Εξωνεφρική κάθαρση
2. Μεταμόσχευση
3. Κλινική Νεφρολογία
4. Έρευνα – Ποιοτικός έλεγχος
5. Επείγουσα Νεφρολογική Νοσηλευτική
6. Παιδιατρική Νεφρολογική Νοσηλευτική
7. Εκπαίδευση
8. Διοίκηση
9. Δίαιτα
10. Τεχνολογία
11. Ψυχολογική Φροντίδα
12. Νοσοκομειακές Λοιμώξεις

## 3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΑΣ

Και ενώ οι εξελίξεις στο Νεφρολογικό χώρο προχωρούν με ταχείς ρυθμούς και τα προγράμματα εξωνεφρικής κάθαρσης και μεταμόσχευσης εξαπλώνονται και στην Ευρώπη, η ανάγκη για εκπαίδευση και παροχή εξειδικευμένης Νεφρολογικής Νοσηλευτικής Φροντίδας και στη χώρα μας γίνεται επιτακτική. **Σταθμό στην ιστορία της Ένωσής μας, σχετικά με την επαγγελματική και επιστημονική κατάρτιση των Νοσηλευτών Νεφρολογίας, αποτελεί η αποδοχή και η θεσμοθέτηση από την πολιτεία, το 1992, του ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος που εκπόνησε η Ε.Ν.Ε.Ν. για την εξειδίκευση του Νοσηλευτή Νεφρολογίας και η χορήγηση του τίτλου του ειδικού Νοσηλευτή (Υπ.Απ.Α4/2450/91 και Υπ.Απ.Α4/1614/92).**

Η χρονική διάρκεια του προγράμματος ήταν εξάμηνη, αναπτύχθηκε σε 5 ενότητες και αφορούσε:

- Κλινική Νεφρολογία
- Εξωνεφρική Κάθαρση
- Μεταμόσχευση
- Αιμοκάθαρση στις ειδικές ομάδες
- Διοίκηση

Οι Νοσηλευτές, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αποκτούν ειδικές θεωρητικές γνώσεις και κλινική εμπειρία στην φροντίδα των νεφροπαθών στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια περίθαλψη. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε από το 1993- 1998. Διεκόπη με ευθύνη του Υπουργείου Υγείας και με το σκεπτικό της αναθεώρησης όλων των εξειδικεύσεων και ειδικοτήτων. Παρά τις παραστάσεις, την επιμονή μας και την επιστολή εγγράφων μας για την αναγκαιότητά του, δεν κατέστη δυνατή η επαναλειτουργία του.

Τα νοσοκομεία που συμμετείχαν στην υλοποίηση του προγράμματος ήταν:

**Γ.Ν. «Ο Ευαγγελισμός» Αθηνών**

**Γ.Π.Ν. «Ιπποκράτειο» Αθηνών**

**Γ.Π.Ν. «ΑΧΕΠΑ» Θεσσαλονίκης**

**Γ.Ν «Άγιος Παντελεήμων» Νίκαια - Πειραιώς**

**Γ.Ν. «Χατζηκώστα» Ιωαννίνων**

**Γ.Π.Ν. Ιωαννίνων**

Ο Ν.Ν. στην διεπιστημονική ομάδα αποτελεί πλέον το πρόσωπο αναφοράς, ο ρόλος του διευρύνεται, αφήνει πίσω την παραδοσιακή του δομή και η διασφάλιση της ποιότητας φροντίδας μέσα από την έρευνα, αποτελεί μείζονα προτεραιότητα. Οι εκπαιδευτικές ανάγκες πλέον επιβάλλουν νέα πρότυπα στην αποδιδόμενη νοσηλευτική φροντίδα. Η Ε.Ν.Ε.Ν. βελτίωσε και αναθεώρησε το πρόγραμμα εκπαίδευσης Ν.Ν., το κατέθεσε εκ νέου στο Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΣΑΝ), από το οποίο έγινε αποδεκτό και εγκρίθηκε ως Νοσηλευτική Νεφρολογική Ειδικότητα. Το πρόγραμμα έχει διάρκεια ενός (1) έτους, διαμορφώνει και προβάλλει το σύγχρονο προφίλ του Ν.Ν και αναμένεται η υλοποίησή του.

Καθώς οι μεταμοσχεύσεις οργανώνονται, προωθούνται και νομοθετικά κατοχυρώνονται, οι νοσηλευτές των τμημάτων μεταμόσχευσης συμμετέχουν στον συντονισμό και την οργάνωση της μεταμόσχευσης νεφρού και άλλων οργάνων. Για τον συντονισμό προγραμμάτων μεταμόσχευσης, την πληρέστερη πληροφόρηση των ασθενών και της κοινής γνώμης, καθιερώνεται και στη χώρα μας «ο **συντονιστής μεταμοσχεύσεων**».

#### 4. ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ

Η Ε.Ν.Ε.Ν. λειτουργεί με ένα δίκτυο οργάνωσης, δηλαδή με έναν εκπρόσωπο – εθελοντή ( link–person), ανά περιφέρεια της χώρας με στόχο τον καλύτερο συντονισμό, οργάνωση και επικοινωνία με τα μέλη μας. Είναι το πρόσωπο αναφοράς για τους νοσηλευτές της περιφέρειας των μονάδων Ε.Κ., για κάθε πρόβλημα ή πληροφορία. Είναι η νοσηλεύτρια που θα προγραμματίσει σε συνεργασία με το Δ.Σ. την επιμόρφωση, θα προτείνει εισηγητές και την θεματολογία, που οι νοσηλευτές επιθυμούν περισσότερο, για την κάλυψη των εκπαιδευτικών τους αναγκών. Ο θεσμός έχει πετύχει αν κρίνουμε από την μαζική ανταπόκριση και συμμετοχή των νοσηλευτών στα προγράμματα επιμόρφωσης.

#### 5. ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η Ε.Ν.Ε.Ν. επιδιώκει να είναι κοντά στους νοσηλευτές της περιφέρειας, τους ενθαρρύνει και τους παρακινεί να αναδείξουν τις ικανότητες και τις δυνατότητές τους, στόχο τον οποίο πέτυχε σε συνεργασία με τον διαμερισματικό εκπρόσωπο, και με την διοργάνωση των διαμερισματικών επιστημονικών συναντήσεων. Οι νοσηλευτές των νεφρολογικών τμημάτων της περιφέρειας αγκάλιασαν και υποστήριξαν αυτές τις συναντήσεις, οι οποίες αποτελούν το φυτώριο νέων στελεχών, την συμμετοχή τους σε ανακοινώσεις παρακινώντας τους στην «ευγενή άμιλλα».

Παράλληλα σε κάθε συνάντηση διεξάγεται κλινικό φροντιστήριο για τα στελέχη και τους Νοσηλευτές των μονάδων Ε.Κ. Καθοριστική είναι η συμβολή της κας Μαράκη Μαρίας στον συντονισμό και στην πραγματοποίηση αυτής της δραστηριότητας.

Στο πρόγραμμα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης νοσηλευτών νεφρολογίας, εντάχθηκε και η προσπάθεια «**πνευματικής καλλιέργειας**» των μελών μας. Οι επιστημονικές συναντήσεις της Ε.Ν.Ε.Ν. αποτελούν «όαση» πνευματικής καλλιέργειας και προβληματισμού. Διότι παράλληλα με την ανάπτυξη των ειδικών θεμάτων, σχετικά με τη Χ.Ν.Ν. και τη νεφρολογική νοσηλευτική, επιστήμονες της πνευματικής ζωής του τόπου, Ακαδημαϊκοί δάσκαλοι από το χώρο της Νοσηλευτικής, της Ιατρικής, της Εκκλησίας, της Ιστορίας, της Ποίησης και της Τέχνης, ειδικοί επιστήμονες, συγγραφείς, περιβαλλοντολόγοι και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, ανέπτυξαν θέματα γενικότερου επιστημονικού, κοινωνικού και φιλοσοφικού ενδιαφέροντος.

#### 6. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Η Ε.Ν.Ε.Ν. με στόχο την βελτίωση και την διασφάλιση της νοσηλευτικής νεφρολογικής φροντίδας των ασθενών με Χρόνια Νεφρική Νόσο (Χ.Ν.Ν.), την καθιέρωση προτύπων και κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ώστε οι ασθενείς όλων των μονάδων της χώρας να έχουν ενιαία ολοκληρωμένη νοσηλευτική φροντίδα, ανέθεσε το 2002 σε ομάδα νοσηλευτών – μελών της την εκπόνηση πρωτοκόλλων νοσηλευτικής νεφρολογικής πρακτικής.

Το πρώτο εγχειρίδιο Πρωτοκόλλων Νεφρολογικής Νοσηλευτικής Πρακτικής εκδόθηκε το 2003.

Τα πρωτόκολλα αφορούν νοσηλευτικές δεξιότητες και παρεμβάσεις των Ν.Ν., και τεκμηριώνονται μέσα από τις Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες οδηγίες και την διεθνή βιβλιογραφία για την αντιμετώπιση της Χ.Ν.Ν.. Εκπονήθηκαν (18) δέκα οκτώ πρωτόκολλα, που αφορούν νοσηλευτικές παρεμβάσεις και διαδικασίες του Τ.Ν., της περιτοναϊκής κάθαρσης και της Παιδιατρικής Νοσηλευτικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Μ.Τ.Ν. του Νοσ. Παίδων «Π. & Α. Κυριακού» (μοναδική παιδιατρική Μ.Τ.Ν. της χώρας), όλες οι νοσηλευτικές παρεμβάσεις, που αφορούν την αιμοκάθαρση και την περιτοναϊκή, είναι καταγραμμένες σε νοσηλευτικά πρωτόκολλα. Στην δραστηριότητα αυτή των νοσηλευτών οφείλεται το ISO 2000 που πήρε η μονάδα. Επίσης η κα Κωσταντίδου εξήντησε όλο το φάσμα εκπόνησης και εφαρμογής πρωτοκόλλων, που αφορούν την περιτοναϊκή κάθαρση (Π.Κ.) και το όνομά της έχει συνδεθεί με την εκπαίδευση αρρώστου και οικογένειας στην εφαρμογή όλων των μεθόδων και προγραμμάτων Π.Κ.. Τον συντονισμό της συγγραφής των πρωτοκόλλων είχε η κα Μαράκη και την επιμέλεια έκδοσης η κα Ιωάννα Θάνου, η κα Μαγδαληνή Κωσταντίδου και η κα Μαρία Μαράκη. Το εγχειρίδιο των πρωτοκόλλων, αποτελεί σημείο βιβλιογραφικής αναφοράς και εκπαιδευτικό υλικό, κυρίως των νέων νοσηλευτών, που καλούνται να εργαστούν σε μονάδες εξωνεφρικής κάθαρσης. Είναι ένα πρωτοπόρο βήμα στα νοσηλευτικά δρώμενα της χώρας, τελεί υπό την αιγίδα του Ε.Σ.Ν.Ε. Μετά την πιλοτική εφαρμογή τους σε τρία νοσοκομεία των Αθηνών (Παίδων «Π & Α Κυριακού», 251 ΓΝΑ, Γ.Ν. Μελισσίων Α.Φλέμιγκ, και το Ιδιωτικό Κέντρο Κυανούς Σταυρός), η Ε.Ν.Ε.Ν. ήδη έχει εκτιμήσει, αξιολογήσει και είναι σε στάδιο τροποποίησης ορισμένων διαδικασιών και εκπόνησης νέων πρωτοκόλλων.

## **7. ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**

Η Ε.Ν.Ε.Ν. πιστεύει στη Διεπιστημονική συνεργασία και συνεργάζεται με τους επίσημους φορείς του κράτους, με Εθνικές και Διεθνείς Επιστημονικές Ενώσεις, όπως ο Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος ( Ε.Σ.Ν.Ε.), η Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος ( Ε.Ν.Ε. ), η Ελληνική Νεφρολογική Εταιρεία (Ε.Ν.Ε.), ο Ιατρικός Σύλλογος, η EDTNA-ERCA (Ευρωπαϊκή Ένωση Νοσηλευτών Αιμοκάθαρσης και Μεταμόσχευσης / Ευρωπαϊκή Ένωση Φροντίδας Νεφροπαθών), ο Αμερικάνικος Σύνδεσμος Νοσηλευτών Νεφρολογίας (ANNA), το Παγκόσμιο Συμβούλιο Νοσηλευτών (ICN), ο Σύλλογος Νοσηλευτών της Κύπρου, ο Σύλλογος Διαιτολόγων και Κοινωνικών Λειτουργών και άλλους επιστημονικούς φορείς.

## **8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ Ε.Ν.Ε.Ν. ΜΕ EDTNA/ERCA**

Η ENEN είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νοσηλευτών Νεφρολογίας και Μεταμόσχευσης EDTNA/ERCA με ενεργό συμμετοχή των μελών μας στο σύστημα οργάνωσης και διοίκησης της, που στηρίζεται στην εθελοντική προσφορά εργασίας.

Παράλληλα η ενεργός συμμετοχή μας στο συνέδριο της EDTNA/ERCA, που διοργανώνεται ανά έτος σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης, δίνει την δυνατότητα στους Έλληνες Νοσηλευτές Νεφρολογίας να ανταλλάξουν απόψεις, γνώμες και εμπειρίες να γνωρίσουν τον πολιτισμό, την κουλτούρα άλλων λαών, τη λειτουργία συστημάτων Υγείας Ευρωπαϊκών χωρών, αλλά προπαντός να παρακολουθήσουν τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, που αφορούν τις μεθόδους εξωνεφρικής κάθαρσης, να μάθουμε, αλλά και να δώσουμε.

Η Ε.Ν.Ε.Ν. έχει υπογράψει πρωτόκολλο συνεργασίας με την EDTNA/ERCA (Level II) και συμμετέχει στην εκπόνηση και εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σε πολυκεντρικές μελέτες και πρωτόκολλα, τα αποτελέσματα των οποίων βελτιώνουν την αποδοόμενη φροντίδα και ανακοινώνονται σε εθνικά και διεθνή συνέδρια.

Οι νοσηλεύτριες-τες της χώρας μας, που διαδραμάτισαν και συνεχίζουν με την παρουσία τους να παίζουν σημαντικό ρόλο στα Ευρωπαϊκά δρώμενα της Νεφρολογικής Νοσηλευτικής και με την προσωπική τους παρέμβαση και διορατικότητα προώθησαν και βελτίωσαν τη θέση του Ν.Ν. στο χώρο εργασίας, αλλά και στο Κεντρικό Σύστημα Υγείας είναι:

– **Η κα Άννα Ζαπραΐδου**. Πρωτοπόρος στο δρόμο της EDTNA/ERCA, είναι το αρχαιότερο μέλος μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1979. Είναι η πρώτη νοσηλεύτρια που σχεδίασε και διεξήγαγε συνεδρία αιμοκάθαρσης στη χώρα μας, με ειδική εκπαίδευση στην εξωνεφρική κάθαρση σε νοσοκομεία της Αγγλίας. Είναι ο πρώτος συνδεδετικός κρίκος των Ελλήνων Ν.Ν. με τους Ευρωπαίους συναδέλφους μας. Είναι το πρώτο Key Member της Ελλάδος από το 1983-1990, Co-Editor από το 1992 – 2002 της εφημερίδας «News Letter» και υπεύθυνη για την μετάφραση του στα Ελληνικά. Η κα Ζαπραΐδου δυναμικά και επίμονα προσπάθησε και πέτυχε να εντάξει την Ένωσή μας, στην Ευρωπαϊκή Οικογένεια, έσπειρε τον σπόρο, οραματίστηκε τη δημιουργία της Ε.Ν.Ε.Ν. και την εκπαίδευση του Ν.Ν.. Υπηρέτησε με πάθος την Νεφρολογική Νοσηλευτική, δημιούργησε «σχολή» για τους νέους νοσηλευτές νεφρολογίας και αποτελεί το πρόσωπο αναφοράς στη Νεφρολογική Νοσηλευτική Κοινότητα. Οι Ν.Ν. την ευχαριστούν και της αναγνωρίζουν την προσφορά της, για την οποία έχει τύχει τιμητικής διάκρισης με την απονομή του τίτλου της **«επιτίμου προέδρου»** της Ε.Ν.Ε.Ν.

**Η κα Ιωάννα Θάνου**, μέλος της Executive Committee (EC) από το 1995- 2001. Η παρουσία της, τόσο στο Δ.Σ. της Ε.Ν.Ε.Ν. όσο και στην Δ.Σ. της EDTNA/ERCA υπήρξε για τους Έλληνες Νοσηλευτές καταλυτική.

Είναι το πρόσωπο που έδωσε δυναμική ώθηση, στην ανάπτυξη της Ένωσής μας, και επιστημονική οντότητα. Χαρακτηριστικό της σκληρής και αποτελεσματικής προσπάθειας και συμμετοχής στα Ευρωπαϊκά δρώμενα ήταν η αναγνώριση και εμπιστοσύνη στο πρόσωπό της από τους ευρωπαίους συναδέλφους μας και η τιμητική αποδοχή της πρότασής της για διοργάνωση **του 24ου Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου στην Αθήνα το 1995** με πρόεδρο της Τοπικής Οργανωτικής Επιτροπής την ίδια.

Από τις σημαντικότερες προτάσεις που κατατέθηκαν στην EDTNA/ERCA είναι :

- Η καθιέρωση ενιαίων κλινικών προτύπων στη Νεφρολογική Νοσηλευτική
- Η ενιαία εκπαίδευση των Ν.Ν. σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.



- Η επιδοτούμενη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των Ν.Ν.

Συμμετέχει ενεργά και συμβουλευτικά σε όλες τις διαδικασίες και τις δραστηριότητες της Ε.Ν.Ε.Ν., στήριξε την ένωση και απορρόφησε τους κραδασμούς και τις αντιξοότητες, κυρίως της πρώτης περιόδου, με τις πολλές δυσκολίες που αντιμετωπίζαμε.

Οι Ν.Ν. την ευχαριστούν και της αναγνωρίζουν την προσφορά της στην αναβάθμιση της θέσης και του ρόλου του Ν.Ν.. Της έχει απονεμηθεί η τιμητική διάκριση του τίτλου της **«επίτιμου προέδρου»** της Ε.Ν.Ε.Ν.

– **Η κα Γεωργία Πουλιάση Key – Member 1990-93.**

- **Η κα Αναστασία Λάσκαρη Key- Member από το 1993-2005.** Είναι από τα μέλη μας με την μακροβιότερη παρουσία στα ευρωπαϊκά νεφρολογικά νοσηλευτικά δρώμενα. Ακούραστη, μεθοδική, αθόρυβη αλλά προπάντων φιλότιμη και εργατική, τιμά την χώρα μας, και το αποτέλεσμα της σκληρής δουλειάς της, είναι οι Ευρωπαίοι συνάδελφοι μας να την επιλέξουν το 2006 στην Executive Committee (EC). Χτίζοντας και συνεχίζοντας την συστηματική δουλειά τους, ήδη από την νέα της θέση, παρεμβαίνει δυναμικά με την πρόταση της ανάληψης και διεξαγωγής του συνεδρίου το 2012 στην Ελλάδα. Εξελέγει και διετέλεσε Πρόεδρος (Ellect President) της E.D.T.N.A /E.R.C.A από το 2010-2012. Έχει ταυτίσει το όνομά της με τον εθελοντισμό και την προσφορά στην Νεφρολογική Νοσηλευτική. Η Ε.Ν.Ε.Ν. για την προσφορά της, της απένειμε **«τιμητική πλακέτα»**.
- **Ισόβιο μέλος της EDTNA/ERCA από 2012**

– **Η κα Γεωργία Θανασά** είναι η Ελληνίδα νοσηλεύτρια, η οποία διετέλεσε μέλος της E.C. και πρόεδρος EDTNA/ERCA (2002-2005). Η δυναμική της παρουσία αλλά και η συστηματική και επίπονη εργασία της, τίμησαν την χώρα μας και η θητεία της χαρακτηρίζεται από επιτυχία και καινοτόμες τομές στην Νεφρολογική Νοσηλευτική.

– **Ο κος Αθανάσιος Νούσης** μέλος της Executive Committee (EC) από το 2002-2003 και ταμίας της EDTNA/ERCA.

--**Η κα Μαριάννα Ελευθερούδη Key- Member από το 2005-2013.**

--Μέλος της Executive Committee (EC) της EDTNA/ERCA από το 2010-2014.

--Πρόεδρος της EDTNA/ERCA 2014—2016. Εκτιμήθηκε ιδιαίτερα η εργατικότητα, η συνέπεια της και όλη η θετική και παραγωγική παρουσία της στην EDTNA/ERCA και στις εργασίες του 43του Συνεδρίου στις 06/09/2014, που διεξήχθη στην Ρίγα της Λετονίας, εξελέγει ομόφωνα πρόεδρος απ' όλα τα κράτη μέλη.

--**Η κα Θεοδώρα Κανκιά** από το 2003--2010 είναι μέλος του Research Board της EDTNA/ERCA. Συντονίζει με επιτυχία και επιστημονικότητα το ερευνητικό πρόγραμμα European Practice Database (EPD), για την χώρα μας, το οποίο καταγράφει την καθημερινή κλινική πρακτική των νεφρολογικών κέντρων της

Ευρώπης. Στα προσωπικά της ενδιαφέροντα και δραστηριότητες, ανήκει η μετάφραση του βιβλίου για Νοσηλευτές Νεφρολογίας «Νεφρολογική Νοσηλευτική»

– **Η κα Λιάνα Πουλιά** από το 2006-σήμερα διαιτολόγος, είναι μέλος της Ελληνικής «οικογένειας» στην EDTNA/ERCA και συμμετέχει στην ομάδα ειδικού ενδιαφέροντος των διαιτολόγων N.I. Group.

– **Ο κος Νικήτας Πήλιουρας** είναι το νεότερο μέλος της ελληνικής οικογένειας στην EDTNA/ERCA και συμμετέχει στην ομάδα μετάφρασης των Newsletters. Παράλληλα είναι και το νέο Brand Ambassador ( Key- Member) της Ελλάδας στην EDTNA/ERCA.

**Co – editors του Journal και υπεύθυνες για τη μετάφραση στα Ελληνικά:**

**Η κα Δέσποινα Κοντούλη** από το 1997 έως το 2000

**Η κα Ελένη Παναγιωτάκη** από το 2000 έως το 2007

**Αναστασία Λιοσάτου** μέλος της Scientific Programme Committee(SPC) και SPC chair από το 2012 έως σήμερα.

**Κοκκινίδου Ειρήνη- Κοτζαμανίδου Ελένη- Πήλιουρας Νικήτας** είναι η ομάδα μετάφρασης του news- letter στα Ελληνικά ,από το 2007-σήμερα.

Η δουλειά τους χαρακτηρίζεται από επιστημονικότητα, συνέπεια και επαγγελματισμό. Τα μεταφρασμένα τεύχη αποτελούν σημείο βιβλιογραφικής αναφοράς για τους Έλληνες N.N.

Εκ μέρους όλων των N.N. της χώρας μας συγχαίρουμε όλους τους εθελοντές μας, που αφιερώνουν προσωπικό χρόνο και κόπο.

Τους ευχαριστούμε θερμά για την θέληση και την επιμονή τους και τους ευχόμαστε Υγεία και Δύναμη.

Το news-letter από το 2016 θα κυκλοφορεί σε Ηλεκτρονική Μορφή για όλα τα μέλη της EDTNA/ERCA

Παράλληλα με την αύξηση των μελών μας στην EDTNA/ERCA., από το 1995 διεκδικήσαμε και πετύχαμε για δέκα χρόνια περίπου την μετάφραση των εργασιών των συνεδρίων στην ελληνική γλώσσα ( Mainhall).

## **9. ΑΓΟΡΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ E.N.E.N.**

Η σωστή διαχείριση, η συνεχής προσήλωση στην εκπλήρωση των στόχων και η αναζήτηση μόνιμης στέγασης για τους N.N., το Δ.Σ. της E.N.E.N. μετά από ώριμη σκέψη και προβληματισμό για την σωστή επένδυση των εισφορών των μελών της, αλλά και την χορηγία των αρωγών μελών μας, **τον Ιούνιο του 2005**, προβαίνει στην

αγορά διαμερίσματος, επί της οδού **Λ. Κηφισίας 82**, στον 1ο όροφο. Η απόφαση έγινε αποδεκτή με ενθουσιασμό από τα μέλη της Νοσηλευτικής Νεφρολογικής Κοινότητας.

Βάσει του συμβολαίου, το διαμέρισμα αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της Ε.Ν.Ε.Ν. και αν αναστείλει τη λειτουργία της, θα χρησιμοποιηθεί για στέγαση απόρων ασθενών με Χ.Ν.Ν., που προέρχονται από την περιφέρεια. Το Δ.Σ. της Ε.Ν.Ε.Ν. εκτιμά, ότι η ένωσή μας πλέον έχει καθιερωθεί ως ο επιστημονικός φορέας της χώρας στα Νοσηλευτικά δρώμενα και για να αναβαθμίσει και διατηρήσει την επιστημονικότητά της, προβαίνει στην αλλαγή του ονόματος και του καταστατικού της και έχουμε πλέον την νέα ονομασία:

**«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ».**

**Η αγορά του γραφείου έγινε επί της θητείας του Δ.Σ. :**

<b>Παναγιώτα Τσούγια</b>	<b>Πρόεδρος</b>
<b>Μιχάλη Κουράκο</b>	<b>Αντιπρόεδρος</b>
<b>Βασιλική Λαγκάζαλη</b>	<b>Γ.Γραμματέας</b>
<b>Θεοδώρα Καυκιά</b>	<b>Ταμίας</b>
<b>Λέσποινα Κοντούλη</b>	<b>Μέλος</b>

## **10. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ EDTNA/ERCA**

Η Ε.Ν.Ε.Ν. στο πλαίσιο του προγράμματος για μεταβασική εκπαίδευση των μελών της, υποστήριξε και προσαρμοσε στα δεδομένα της χώρας μας, τον «**Ευρωπαϊκό Πυρήνα Σπουδών**» για ένα μεταβασικό πρόγραμμα μαθημάτων στη Νεφρολογική Νοσηλευτική και τα «**Ευρωπαϊκά κριτήρια**» (standars) για την άσκηση της Νεφρολογικής Νοσηλευτικής. Η μετάφραση των βιβλίων της EDTNA/ERCA έγινε από την αείμνηστη καθηγήτρια της νοσηλευτικής ΤΕΙ Αθηνών Άννα Σαχίνη.

Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε σε (2) δύο ημερίδες 7η και 8η (1996 & 1997), το περιεχόμενο των οποίων αποτελεί την βάση για την ποιοτική άσκηση της Νεφρολογικής Νοσηλευτικής. Το πρόγραμμα συντόνισε με επιτυχία η καθηγήτρια του τμήματος Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κ. Χρυσάνθη Πλατή και την επιμέλεια της έκδοσης είχαν οι Ι. Θάνου και Α. Λάσκαρη.

Η Ε.Ν.Ε.Ν. χαιρέτησε και υιοθέτησε την πρωτοβουλία της EDTNA/ERCA να εκπονήσει το 2007 εγχειρίδιο για τη «**χρόνια νεφρική νόσο – οδηγό για την κλινική πράξη**». **δύο εγχειρίδια** Αναγνωρίζοντας την αξία αυτού του εγχειριδίου, το μετέφρασε στα Ελληνικά, προς χρήση των νοσηλευτριών-των της χώρας μας στο πλαίσιο του προγράμματος για συνεχιζόμενη εκπαίδευση. Το Δ.Σ. της Ε.Ν.Ε.Ν. πιστεύει, ότι η πρωτοβουλία αυτή θα συμβάλλει σημαντικά στην ανανέωση και προσθήκη νέας γνώσης στην Νεφρολογική Νοσηλευτική προς όφελος των ασθενών,

με Χ.Ν.Ν.. Την μετάφραση έκανε η κα Αναστασία Λάσκαρη και η κα Σιμέλλα Προβατοπούλου και την επιμέλεια της έκδοσης είχαν η κα Α.Λάσκαρη, η κα Π.Τσούγια και η κα Μ.Ελευθερούδη.

Επίσης έχουν μεταφραστεί τα παρακάτω εγχειρίδια:

- «Οξεία Νεφρική Ανεπάρκεια Ο.Ν.Α.»
- «Αναιμία στην Χ.Ν.Ν»
- «Μεταμόσχευση Νεφρού»

Κάπου εδώ, τελειώνει η περιπλάνηση στα μονοπάτια των σημαντικότερων γεγονότων της πορείας της Ε.Ν.Ε.Ν., η οποία δημιουργήθηκε και ενηλικιώθηκε με πολύ αγάπη και φροντίδα, υπομονή και επιμονή, σκληρή δουλειά και αφοσίωση στους στόχους. Πιστεύουμε και ελπίζουμε, ότι η νέα γενιά των Νοσηλευτών Νεφρολογίας, από καλύτερη αφετηρία και σε γερά θεμέλια, να κτίζει και να πορεύεται με τα ίδια οράματα αυτοβελτίωσης αλλά και προσφοράς ολιστικής φροντίδας στον πάσχοντα συνάνθρωπό μας.

Παραφράζοντας τον Καβάφη, ας πούμε ότι:

*«Εδώ που φθάσαμε*

*λίγο δεν είναι*

*τόσο, που κάναμε...*

Όμως τα περισσότερα και καλύτερα μέλλονται να γίνουν...

Παναγιώτα Τσούγια

Πρόεδρος Ε.Ν.Ε.Ν.

Βιβλιογραφία: Αρχείο ΕΝΕΝ – Προσωπικές Εμπειρίες.

#### ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

1<sup>η</sup> Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή

1988-1990

Αννα	Ζαπραΐδου	Πρόεδρος
Αννα	Καραγιάννη	Αντιπρόεδρος
Παναγιώτα	Τσούγια	Γ. Γραμματέας
Μαγδαληνή	Κωστενίδου	Ταμίας
Μάγδα	Μουστάκα	Μέλος

1<sup>ο</sup> Εκλεγμένο Διοικητικό Συμβούλιο

1990 -1992

Αννα	Θάνου	Πρόεδρος
Αννα	Καραγιάννη	Αντιπρόεδρος
Παναγιώτα	Τσούγια	Γ. Γραμματέας

Μαγδαληνή Μάρθα	Κωστενίδου Μουστάκα	Ταμίας Μέλος
--------------------	------------------------	-----------------

1992 – 1994

Άννα Καραγιάννη Τσούγια Κωστενίδου Ιφφου	Θάνου Άννα Παναγιώτα Μάγδα Άννα	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ.Γραμματέας Ταμίας Μέλος
--	---	---

1994 –1996

Άννα Αλέξανδρος Παναγιώτα Μάγδα Διονύσης	Θάνου Πατσώνας Τσούγια Κωστενίδου Μιχαλόπουλος	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ,Γραμματέας Ταμίας Μέλος
--	--	---

1996 –1998

Άννα Παναγιώτα Αναστασία Δέσποινα Αθανάσιος	Καραγιάννη Παναγιώτα Λάσκαρη Κοντούλη Νούσης	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ.Γραμματέας Ταμίας Μέλος
---	--	---

1998 –2000

Παναγιώτα Ιωάννα Λάσκαρη Δέσποινα Αθανάσιος	Τσούγια Κοσμάνου Αναστασία Κοντούλη Νούσης	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ.Γραμματέας Ταμίας Μέλος
---	--	---

2000 –2002

Παναγιώτα Βασιλική Αναστασία Δέσποινα Γεωργία	Τσούγια Λαγκάζαλη Λάσκαρη Κοντούλη Θανασά	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ.Γραμματέας Ταμίας Μέλος
---	---	---

2002 -2004

Παναγιώτα Μιχαήλ Βασιλική Μαριάννα Θεοδώρα	Τσούγια Κουράκος Λαγκάζαλη Ελευθερούδη Καυκιά	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ.Γραμματέας Ταμίας Μέλος
--	---	---

2004 –2006

Παναγιώτα Μιχαήλ Βασιλική	Τσούγια Κουράκος Λαγκάζαλη	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ. Γραμματέας
---------------------------------	----------------------------------	---

Θεοδώρα Δέσποινα	Καυκιά Κοντούλη	Ταμίας Μέλος
---------------------	--------------------	-----------------

2006 –2008

Παναγιώτα Αντιόπη Βασιλική Θεοδώρα Δέσποινα	Τσούγια Παπασημακοπούλου Λαγκάζαλη Καυκιά Κοντούλη	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ. Γραμματέας Ταμίας Μέλος
---	--	--

2008 –2010

Παναγιώτα Αντιόπη Βασιλική Μαριάννα Πέτρος	Τσούγια Παπασημακοπούλου Λαγκάζαλη Ελευθερούδη Τσίτσης	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ. Γραμματέας Ταμίας Μέλος
--	--	--

2010 – 2013

Παναγιώτα Ανδρέας Βασιλική Μαριάννα Λάμπρος	Τσούγια Χαρδαλιάς Λαγκάζαλη Ελευθερούδη Θεοδοσόπουλος	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος Γ.Γραμματέας Ταμίας Μέλος
---	---	---

2013 – 2016

Παναγιώτα Διαμάντω Λάμπρος Βασιλική Μαριάννα Ανδρέας	Τσούγια Χασκή Θεοδοσόπουλος Λαγκάζαλη Ελευθερούδη Χαρδαλιάς	Πρόεδρος Αντιπρόεδρος (2014) Αντιπρόεδρος (2015) Γ.Γραμματέας Ταμίας Μέλος ,
---	--	---